

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASININ SIRTQI SAWDA AYLANISI
(2021- jil yanvar-iyun aylari ushin daslepki maqliwmat)**

Respublika ekonomikasın rawajlandırıw strategiyası diversifikaciyalanğan hám básikege shıdamlı ekonomikanı jaratıwğa, innovacion texnologiyalar hám bazardı basqarıwdıń jańa usıllarınan paydalanğan halda milliy resurslardan maksimal dárejede paydalanıwğa baǵdarlanğan. Mámlekettiń sırtqı ekonomikalıq iskerligi, atap aytqanda sırtqı sawda salasında ámelge asırılıp atırılğan reformalardıń aqırǵı nátiyjesi xalıqtıń turmıs dárejesine óz tásirin ótkizildi.

2021- jıldıń yanvar-iyun ayları juwmaǵı menen respublikanıń sırtqı sawda aylanısı (tekstte SSA) 327,4 mln. AQSh dolların qurap, Ótken jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 71,2 mln. AQSh dollarına yaǵnıy 27,8 % ke kóbeydi.

**SIRTQI SAWDA AYLANISI HAM BALANSI
(yanvar-iyun, mın AQSh dollari)**

	2020- jil	2021- jil	Ósim pátleri, % te	Jámine salıstırǵanda, % te
Sırtqı sawda aylanısı	256 179,1	327 382,3	127,8 %	x
Eksport 	172 980,0	221 293,8	127,9 %	100,0
 <i>tovarlar</i>	171 872,2	219 795,6	127,9	99,3
 <i>xızmetler</i>	1 107,8	1 498,2	135,2	0,7
 <i>altın</i>	-	-	-	-
Import 	83 199,1	106 088,6	127,5 %	100,0
 <i>tovarlar</i>	78 007,9	100 992,5	129,5	95,8
 <i>xızmetler</i>	5 191,2	5 096,1	98,2	4,8
 Saldo	89 780,9	115 205,2	x	x

Maǵlıwmat ushın: Ózbekstan Respublikasınıń tovarlar sırtqı sawdası statistika kórsetkishlerin qáılestiriwde, Sırtqı ekonomikalıq iskerlik Tovar nomenklaturası (keyingi orınlarda SEI TN) menen birgelikte, Birlesken Milletler Shólkeminiń Xalıqaralıq standartlasqan sawda klassifikatorı (keyingi orınlarda – XSSK) isletiledi. Bul óz náwbetinde analitikalıq maqsetlerde eksport hám import qılınatuǵın tovarlardı 10 úlken bólimge gruppalam ushın imkan beredi. Tovarlardı XSSK boyınsha kodlastırıw, SEI TN hám XSSK ortasında ótiw gıltleri járdeminde ámelge asırıladi.

SSAda eksport kólemi 221,3 mln. AQSh dollarına (27,9 % ke kóbeydi) hám import kólemi 106,1 mln. AQSh dollarına (27,5 % ke kóbeydi) jetti. Sırtqı sawda aylanısı saldósı 115,2 mln. AQSh dollardı quradı.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI MENEN SIRTQI SAWDA AYLANISI
EN JOQARI ULESKE IYE BOLGAN MAMLEKETLER
(2021- jil yanvar-iyun, mln. AQSh dollari)**

**Qıtay Xalıq
Respublikası**

SSA – 80,0
Eksport – 62,8
Import – 17,2

Türkiya

SSA – 55,5
Eksport – 49,9
Import – 5,5

**Rossiya
Federaciyası**

SSA – 57,0
Eksport – 39,3
Import – 17,7

Qazaqstan

SSA – 30,8
Eksport – 19,6
Import – 11,2

Latviya

SSA – 19,4
Eksport – 17,8
Import – 1,6

Ukraina

SSA – 9,3
Eksport – 8,8
Import – 0,5

**Qirgız
Respublikası**

SSA – 4,7
Eksport – 2,8
Import – 1,9

Awғанistan

SSA – 2,4
Eksport – 2,4
Import –

**Koreya
Respublikası**

SSA – 11,3
Eksport – 1,9
Import – 9,4

Türkmenistan

SSA – 1,7
Eksport – 0,5
Import – 1,2

Qaraqalpaqstan Respublikası, jáhannıń 49 dan artıq mámleketleri menen sawda baylanısların ámelge asırıp kelmekte. SSAnıń salmaqlı úlesi Qıtay Xalıq Respublikasında (24,4 %), Türkiyada (17,0 %), Rossiya Federaciyasında (17,4 %), Qazaqstanda (9,4 %), Latviyada (5,9 %), Ukrainada (2,8 %) hám Koreya Respublikasında (1,4 %) gúzetilgen.

úzliksiz islewin támiyinlew ushın respublikada zárúr resurslar bazası jaratılğan. Eksport quramında sezilerli ózgerislerge import tovarlarınıń ornın basatuğın ónimler islep shıǵarıw hám sanaat óndirisin diversifikaciya qılıw nátiyjesinde erisildi.

Sunday-aq, qońsı mámleketler menen óz-ara baylanıslardı bekkemlew, mámleketlerdiń social-ekonomikalıq, sawda-sanaat hámde mádeniy salalardaǵı baylanısların rawajlandırıw boyınsha úlken isler ámelge asırılıp atırılǵanlıǵın kóriw múmkin.

SSA da sońǵı jıllarda úlken ózgerisler gúzetilip atır. Mısal ushın, sońǵı úsh jılda SSA da Qırǵızıstan, Awǵanıstan hám Tájikistan menen sırtqı sawda aylasınıń óskenligi gúzetilmekte. Basqa mámleketler (qońsı mámleketlerden tisqari) menen bolsa, SSA da eń joqarı úlesi Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Túrkiya hám Latviya mámleketleri úlesine tuwra kelgen.

UNAMLÍ SÍRTQÍ SAWDA BALANSÍ GÚZETILGEN TÓRT MÁMLEKET
(yanvar-iyun, mıń AQSh dollari)

Sırtqı ekonomikalıq iskerligi boyınsha 20 iri sherik-mámleketler arasınan 12 mámlekette unamlı sırtqı sawda balansı gúzetilgen, sonnan, Qıtay Xalıq Respublikası (45,6 mln. AQSh dollari), Túrkiya (44,3 mln. AQSh dollari), Rossiya (21,6 mln. AQSh dollari) hám Qazaqstan (8,4 mln. AQSh dollari) usılar qatarınan. Qalǵan 6 mámleket penen passiv sırtqı sawda balansı saqlanıp qalmaqta.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ IRI SHERIK
MÁMLEKETLER MENEN SÍRTQÍ SAWDA AYLANÍSI DINAMIKASI**
(yanvar-iyun, mln. AQSh dollari)

Mámleketler	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Qıtay Xalıq Respublikası	99,0	68,8	80,0
Eksport	54,5	51,2	62,8
Import	44,5	17,6	17,2
Saldo	10,0	33,6	45,6
Túrkiya	43,5	31,7	55,5
Eksport	29,4	30,8	49,9
Import	14,1	0,9	5,6
Saldo	15,3	29,9	44,3
Rossiya Federaciyası	89,9	59,5	57,0
Eksport	73,5	41,9	39,3
Import	16,4	17,6	17,7
Saldo	57,1	24,3	21,6
Qazaqstan	42,7	28,2	30,8
Eksport	29,4	20,1	19,6
Import	13,3	8,1	11,2
Saldo	16,1	12,0	8,4
Latviya	13,2	13,1	19,4
Eksport	10,9	10,9	17,8
Import	2,3	2,2	1,6
Saldo	8,6	8,7	16,2
Ukraina	4,0	2,4	9,3
Eksport	1,8	1,8	8,8
Import	2,2	0,6	0,5
Saldo	-0,4	1,2	8,3

Mámleketler	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Qırǵız Respublikası	2,1	1,9	4,7
Eksport	1,7	1,1	2,8
Import	0,4	0,8	1,9
Saldo	1,3	0,3	0,9
Awǵanistan	0,6	1,7	2,4
Eksport	0,6	1,7	2,4
Import	-	-	-
Saldo	0,6	1,7	2,4
Litva	2,7	0,5	2,7
Eksport	0	0	2,2
Import	2,7	0,5	0,5
Saldo	-2,7	-0,5	1,7
Tájikistan	1,3	2,5	2,1
Eksport	1,3	2,5	2,1
Import	-	-	-
Saldo	1,3	2,5	2,1
Koreya Respublikası	32,1	19,2	11,3
Eksport	10,3	2,4	1,9
Import	21,8	16,8	9,4
Saldo	-11,5	-14,4	-7,5
Iran	3,7	1,0	2,8
Eksport	0,2	-	1,4
Import	3,5	1,0	1,4
Saldo	-3,3	1,0	0,0
Pákistan	0	0,5	1,6
Eksport	-	0,5	1,4
Import	-	-	0,2
Saldo	-	0,5	1,2

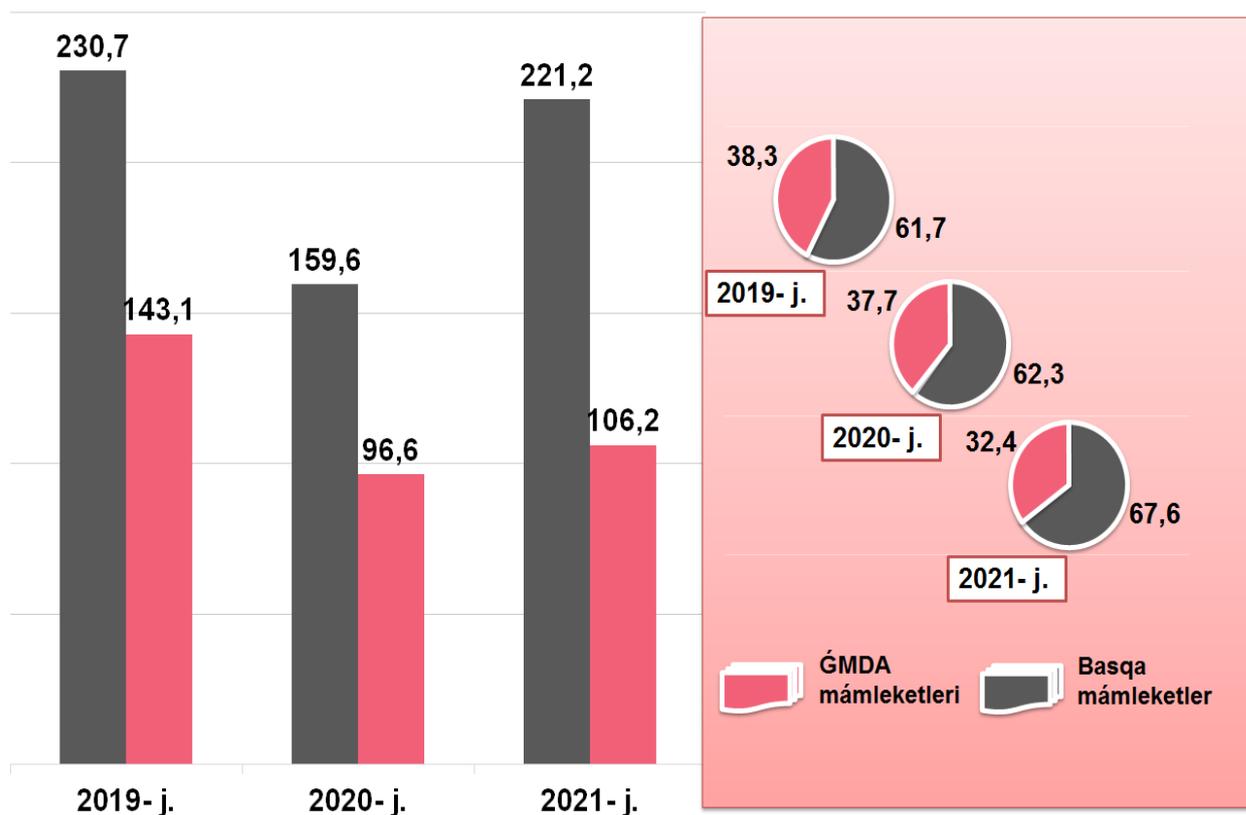
Mámleketler	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Franciya	0	0,1	1,8
Eksport	0		1,2
Import	0	0,1	0,6
Saldo	0	0,1	0,6
Irak	1	1,3	1,2
Eksport	1	1,3	1,2
Import	-	-	-
Saldo	1	1,3	1,2
Gruziya	0,4	0,2	1,2
Eksport	0,4	0,2	1,2
Import	-	-	-
Saldo	0,4	0,2	1,2
Chexiya Respublikasi	7,3	0,7	1,6
Eksport	0	0	1,1
Import	7,3	0,7	0,5
Saldo	-7,3	-0,7	0,6
Túrkménistan	2,8	1,2	1,7
Eksport	0,3	0,4	0,5
Import	2,5	0,8	1,2
Saldo	-2,2	-0,4	-0,7
Estoniya	1,3	0,3	0,5
Eksport	1	0,3	0,5
Import	0,3	0	0
Saldo	0,7	0,3	0,5
Germaniya	2,4	0,8	5,4
Eksport	0,2	0,3	0,4
Import	2,2	0,5	5
Saldo	-2	-0,2	-4,6

Qaraqalpaqstan Respublikasınıń sırtqı sawda aylanısınıń úshten bir bólegi ĞMDA mámleketlerine tuwra keledi hám bul kórsetkish sońğı jıllarda biraz ózgerdi.

Respublikamızda sırtqı sawdanı qollap-quwatlaw hámde ĞMDA mámleketleri menen usı saladağı sheriklikti jánede bekkemlew boyınsha alıp barılıp atırılğan is-ilájlarǵa qaramay, 2021- jıldıń yanvar-iyun aylarında, sırtqı sawda aylanısında ĞMDA mámleketleriniń úlesi 32,4 % ti qurap, 2020- jılǵa salıstırǵanda sırtqı sawda aylanısındağı úlesi 5,2 % ke kemeygen.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ SIRTQI SAWDA AYLANISINDA
ĞMDA MÁMLEKETLERI HÁM BASQA MÁMLEKETLERDIŃ KÓLEMLERI
DINAMIKASI**
(yanvar-iyun, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

Basqa sırt el mámleketleriniń SSA sı 2021- jıldıń yanvar-iyun aylarında Ótken jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda 32,4 % ke kóbeydi hám jámi SSA dağı úlesi 67,6 % ti quradı.

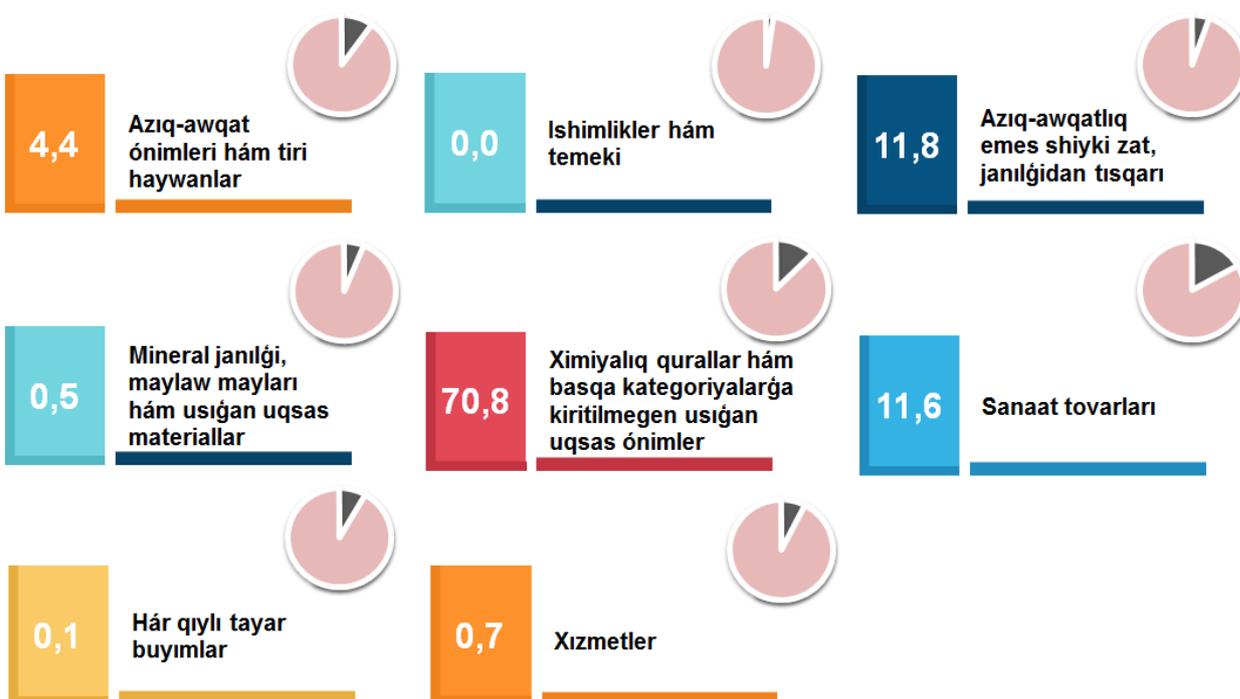
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ EKSPORTI (2021- jil yanvar-iyun)

Usı jıldıń yanvar-iyun aylarında mámlekettiń eksportyorları sanı 161 di qurap, olar tárepinen 22133 mln. AQSh dolları (qımbat bahalı metallar eksportınan tısqarı) kólemindegi (Ótken jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 27,9 % ke kóbeydi) tovar hám xızmetler eksport qılınıwı támiynlendi.

Eksport quramında tovarlar úlesi 98,6 % ti qurap, olar tiykarınan ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler (70,8 %), sanaat tovarları (11,6 %), azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı (11,8 %), azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar (4,4 %) úlesine tuwrı kelmekte.

XSSK BOYINSHA EKSPORT QURAMI (2021- jil yanvar-iyun, úlesi, % te)

ĠMDA mámleketleri hám basqa mámleketlerge eksporttıń baǵdarı boyınsha parqlanıwlar barlıǵı gúzetilmekte. Sonnan, ĠMDA mámleketlerine eksporttıń tiykarǵı bólimi ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler úlesine tuwra kelmekte, eksport kólemi boyınsha keyingi orınlarda sanaat tovarları, azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar hámde azıq-awqatlıq emes shiyki zatqa (janılıǵıdan tısqarı) tuwra kelmekte.

2021- jıldıń yanvar-iyun aylarında eksport qılıńǵan tovarlar hám xızmetler quramınıń analizi sonı kórsetpekte, tovarlar hám xızmetler quramında sezilerli ózgerisler bolmadı, biraq sonı aytıw kerek, 2020- jıldıń yanvar-iyun aylarına salıstırǵanda, azıq-awqat emes shiyki zat (janılıǵıdan tısqarı), sanaat tovarları hámde xızmetlerden tısqarı barlıq tovar gruppalarında ósiwi gúzetildi.

EKSPORT QURAMI DINAMIKASI
(yanvar-iyun, % te)

XSSK quramı	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Jámi	100,0	100,0	100,0
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	4,2	5,6	4,4
Ishimlikler hám temeki	-	-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	5,6	13,0	11,8
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	1,0	0,2	0,5
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	-	0,4	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	80,5	70,6	70,8
Tiykarınan material túrine qarap klassifikaciyalanǵan sanaat tovarları	8,2	8,8	11,6
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	-	-	-
Hár qıylı tayar buyımlar	0,0	1,0	0,1
Xızmetler	0,5	0,4	0,7

**XSSK BÓLIMI BOYINSHA AYÍRÍM ÓNIMLER
EKSPORTINIŇ QURAMI
(2021- jil yanvar-iyun)**

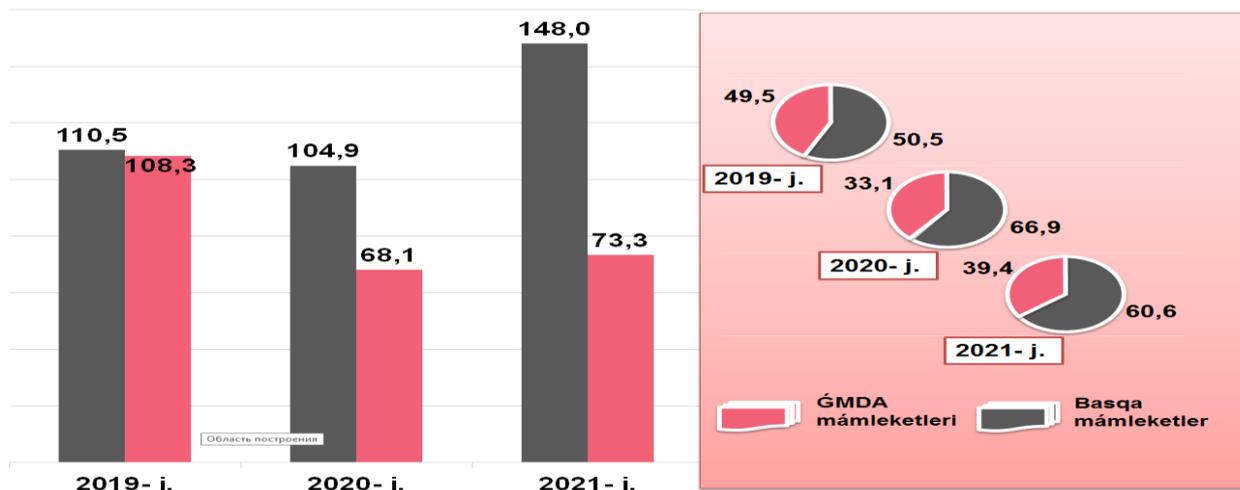
XSSK bólimi atı	Mıń AQSh dolları	Ótken jıldıń sáykes dawirine salıstırǵanda, % te
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Palız hám miyweler	7 416,9	86,5
Dánli eginler hám olardan tayarlanǵan ónimler	2 202,7	211,9
Kofe, shay, kakao, ziravarlar hám olardan tayarlanǵan ónimler	161,9	-
Sheker, shekerden tayarlanǵan ónimler hám bal	23,4	2,7 b.
Hár qıylı azıq-awqat ónimleri hám preparatlar	1,2	-
Sút ónimleri hám qus máyekleri	2,3	-
Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler	24,7	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı		
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	18 901,8	136,1
Toqımashılıq talaları hám olardıń shıǵındıları	6 903,7	117,4
May alınatuǵın tuqımlar hám miyweler	42,1	75,0
Tóginler ushın shiyki zat hám mineral shiyki zat (kómir, neft hám qımbat bahalı taslardan tısqarı)	260,7	10,3
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar	1 201,0	286,0
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar		
Ósimlik mayları (qam, tazalanǵan yaki frakciyalanǵan)	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar	35,3	273,6
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	156 538,1	128,5
Efir mayları, rezinoidlar hám parfyumeriyalıq zatlar; xájetxana preparatları, polirovkalaw hám juwıw quralları	107,6	283,9
Basqa jerde klassifikaciyanbaǵan ximiyalıq materiallar hám ónimler	0,4	-

Boyaytuǵın hám terini iyleytuǵın zatlar hám boyawlar	5,0	-
Sanaat tovarları		
Toqımashılıq iyirilgen jibi, gezlemeler, tayar buyımlar hám usıǵan uqsas ónimler	23 856,9	166,5
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tisqari)	3,1	1,4
Shoyın hám polat	-	-
Ruda bolmaǵan qazılmalardan tayarlanǵan ónimler	1 805,8	271,4
Metallardan tayarlanǵan buyımlar	-	-
Mashinalar hám transport ásbap-úskenerleri		
Avtomobiller	-	-
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri	-	-
Sanaat ushın arnawlı bolmaǵan mashinalar hám olardıń detalları	-	-
Elektr baylanısı, dawıstı jazıw hám esittiriw apparaturaları hám úskenerleri	-	-
Energiya generatorı mashinaları hám ásbap-úskenerler	3,3	132,0
Hár qıylı tayar buyımlar		
Hár qıylı tayar buyımlar	58,6	366,3
Arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları	224,2	13,7
Kiyim-kenshekler hám kiyim-kenshek buyımları	14,0	-
Xızmetler		
Finanslıq xızmetler	337,9	122,2
Transport xızmetleri	842,7	141,8
Saparlar (turizm)	317,5	139,4
Basqa is boyınsha xızmetler	-	-
Qurılıs xızmetleri	-	-

Sońǵı úsh jılda ĞMDA mámleketlerine eksport kólemi kemeydi hám olardıń jámi eksporttaǵı úlesi 2019- jıldıń yanvar-iyundaǵı 49,5 % ten 2021- jıldıń yanvar-iyun aylarında 33,1 % ke kemeydi. Mas ráwishte basqa mámleketlerdiń jámi eksporttaǵı úlesi 66,9 % ti quradı.

**ЎMDA HАM BАSQА MАMLEKETLERGE TOVAR
HАM XІZMETLER EKSPORTI KOLEMLERI DINAMIKASI**
(yanvar-iyun, mln. AQSh dollari, ulesi, % te)

2021- jildin yanvar-iyun aylari juwmaginda tovar ham xizmetler eksporti boyinsha tiykarqi sherik mamlaketler quraminda Qıtay Xalıq Respublikası (eksport ulıwma kóleminiń 28,4 % i), Túrkiya (22,4 %), Rossiya Federaciyası (17,8 %), Qazaqstan (8,9 %), Latviya (8,0 %), Ukraina (4,0 %) ham Qırǵız Respublikası (2,8 %) mamlaketleri saqlanıp qalmaqta hamde olardıń jámi eksporttaǵı úlesi 92,4 procentti quramaqta.

**RESPUBLIKA EKSPORTINDA TIYKARǒI
SHERIK MAMLEKETLERDIN ÚLESI**
(2021- jil yanvar-iyun, % te)

2021- jildin yanvar-iyun aylarında, otken jildađı kibi tovarlar hám xızmetler eksporti boyınsha tiykarđı sherik mámleketlerden jetekshi bolđan Túrkiya ekinshi orınđa túsiwi esabınan, Qıtay Xalıq Respublikası eksporttađı úlesi boyınsha jetekshilikti aldı.

Usı jildin yanvar-iyun aylarında sherik mámleketlerdin tovarlar hám xızmetler eksporti boyınsha geografıyası otken jildin sáykes dáwirine salıstırđanda 34 mámleketten 36 mámleketke kóbeydi.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASININ TIYKARĐI SHERIK MAMLEKETLERGE ÁMELGE ASIRĐAN EKSPORTI KOLEMI HÁM OSIM PATLERI
(yanvar-iyun)**

Mámleket atı	Mın AQSH dollari		Ósim pátleri, % te		Ornı	
	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.
Qıtay Xalıq Respublikası	51215,4	62819,5	94,0	122,7	1	1
Túrkiya	30765,9	49861,9	104,8	162,1	3	2
Rossiya	41928,6	39311,6	57,0	93,8	2	3
Qazaqstan	20140,1	19605,7	68,5	97,3	4	4
Latviya	10885,4	17754,7	99,5	163,1	5	5
Ukraina	1769,7	8779,7	100,6	496,1	9	6
Qırđız Respublikası	1085,5	2788,4	64,2	256,9	13	7
Awđanıstan	1742,0	2396,0	309,0	137,5	10	8
Litva	0,1	2163,7	24,1	2226953,5		9
Tájikstan	2504,5	2061,7	188,8	82,3	7	10
Koreya Respublikası	2433,3	1913,1	23,6	78,6	8	11
Iran	-	1434,3	-	-		12
Pákistan	460,7	1404,6	-	304,9	14	13
Franciya		1240,7	-	-		14

Mámleket atı	Mıń AQSH dollari		Ósim pátleri, % te		Ornı	
	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.
Irak	1261,0	1177,2	23,3	205,7	11	15
Gruziya	196,1	1161,3	4,7	-	21	16
Byuk Britaniya		1055,6	99,6	124,1		17
Türkmenistan	418,5	485,8	247,6	129,0	15	18
Estoniya	291,6	462,9	-	-	18	19

Usı mámleketlerge eksport qılınıp atırılğan tovarlar quramına tiykarınan ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarğa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler, sanaat tovarları hámde azıq-awqatlıq emes shiyki zat (janılǵıdan tısqarı) kiredi.

**RESPUBLIKANIŇ AYIRIM MÁMLEKETLER MENEN EKSPORT QURAMI
(2021- jil yanvar-iyun, mıń AQSh dollari)**

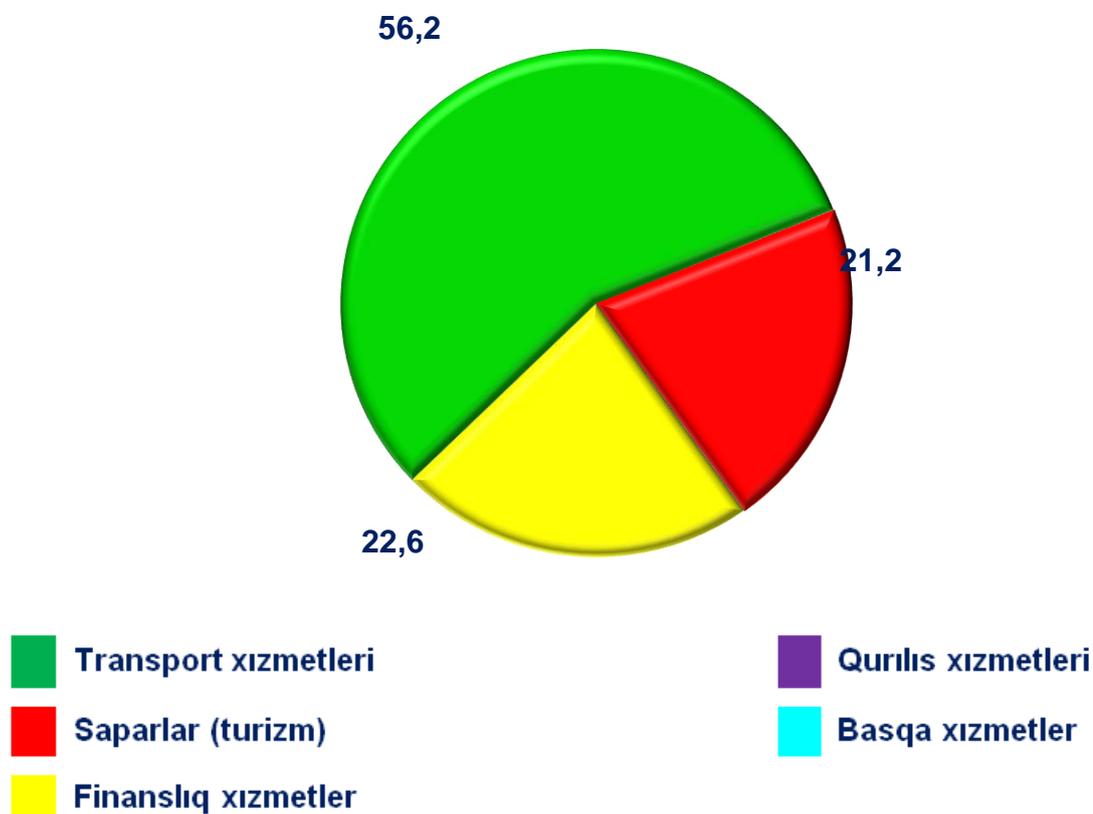
XSSK quramı	Túrkiya		Qıtay		Rossiya		Latviya	
	2020- j.	2021- j.						
Jámi eksport	51 215,4	62 819,5	30 765,9	49 861,9	41 928,6	39 311,6	20 140,1	19 605,7
sonıń ishinde:								
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	665,8	601,8	168,5	570,6	652,9	174,2	4865,2	3671,4
Ishimlikler hám temeki		-	-				-	24,5
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılǵıdan tısqarı	9 495,3	16 027,2	452,4	4 398,0	1 518,0	1 955,7	18,0	361,4
Mineral janılǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	-	-	-	-	-	-	-	-
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	-	-	-	-	-	-	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarğa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	30 888,8	32 284,6	26 038,7	41 087,1	35 513,4	31 858,4	15 107,6	15 316,8

XSSK qurami	Türkiya		Qıtay		Rossiya		Latviya	
	2020- j.	2021- j.						
Sanaat tovarları	5 727,4	13 751,6	4 105,6	3 805,0	3 822,4	4 512,4	1,7	11,2
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri	-	-	-	-	-	3,3	-	-
Hár qıylı tayar buyımlar	1 593,4	153,5	-	-	-	4,9	16,0	54,9
Xızmetler	0,8	0,8	0,7	1,2	421,9	802,8	131,6	165,3

Xızmetler eksportı kólemi 1 498,2 mıń AQSh dolların yaqı jámi eksport kólemiń 0,6 % in qurap, ótkenjıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 35,2 % ke kóbeygenligi gúzetildi. Xızmetler eksportı quramınıń tiykarǵı úlesi saparlar (turizm) (21,2 %), transport (56,2 %) hámde finanslıq xızmetler (22,6 %) úlesine tuwrı kelgen.

XİZMETLER EKSPORTI QURAMI
(2021- jil yanvar-iyun, úlesi, % te)

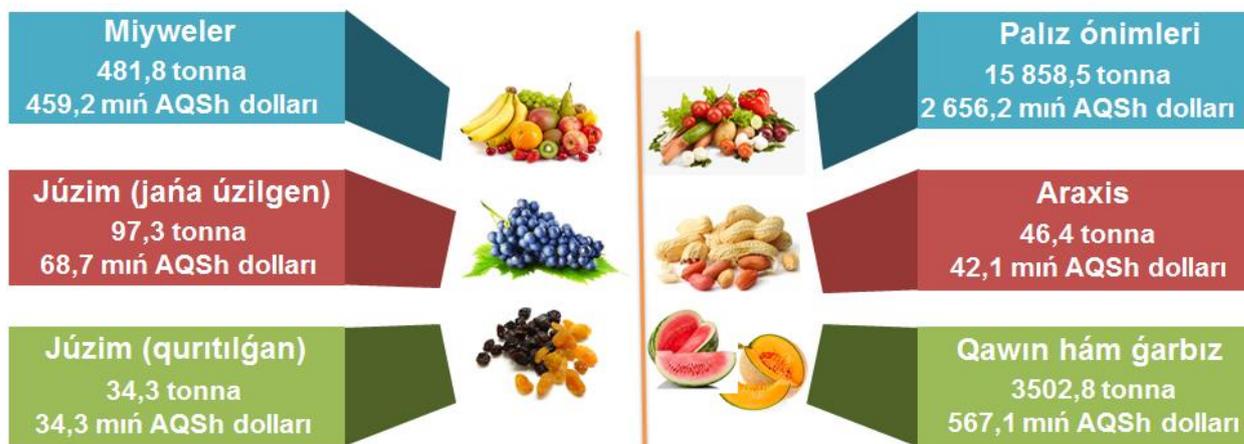
MIYWE HÁM PALÍZ ÓNIMLERI EKSPORTÍ

Aziq-awqat ónimleriniń tiykarǵı bólegi bolǵan 3 793,2 mıń AQSh dollar kólemindegi 19 986,8 tonnadan ziyat miywe hám palız ónimleri eksport qılınǵan. Bunda ótken jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 1 747,9 mıń AQSh dollarǵa páseyiw gúzetilip, 68,5 % ke kemeydi. Miywe hám palız ónimleriniń eksport quramına qaralsa, 2 656,2 mıń AQSh dollarına teń 15 858,5 tonna palız ónimleri, sonday-aq, 459,2 mıń AQSh dolları kólemindegi 481,8 tonna miyweler eksport qılındı.

Húkimet tárepinen awıl xojalıǵı hám baǵshılıqtı rawajlandırıwǵa úlken itibar qaratılıp atırılǵanlıǵı sebepli, eksport qılınıp atırılǵan miywe hám palız ónimleriniń úlesi 1,2 % ti quradı.

MIYWE HÁM PALÍZ ÓNIMLERI EKSPORTÍ (2021- jil yanvar-iyun, mıń AQSh dolları)

Miywe hám palız ónimleriniń tiykarǵı eksport bazarları Qazaqstan (92,2 %), Rossiya Federaciyası (4,6 %) hám Italiya (3,2 %) mámleketleri úlesine tuwra kelgen.

Búgingi kúnde Qaraqalpaqstan Respublikasında miywe-palız ónimlerin islep shıǵarıw, qayta islew hám eksport qılıw sektorınıń potencialı júdá joqarı hám bul qolay tábiǵiy-ıqlım shárayatlarınıń barlıǵı hámde máhálliy islep

shıǵarıwshılar tárepinen toplanǵan tájriybe menende baylanıslıǵı kórinedi. Usı sebepli húkimet awıl xojalıǵı shiyki zatın sanaat tiykarında qayta islewge hám jetistirilgen ónimdi saqlaw infrastrukturasını rawajlandırıwǵa úlken itibar qaratpaqta.

**MIYWE HÁM PALÍZ ÓNIMLERI EKSPORTI GEOGRAFIYASI
(yanvar-iyun)**

Mámleket atı	2020- jil			2021- jil		
	tonna	mıń AQSh dolları	úlesi*, % te	tonna	mıń AQSh dolları	úlesi*, % te
Qazaqstan	22 798,4	4 715,4	85,1	16 643,9	3 497,4	92,2
Rossiya Federaciyası	1 484,1	652,9	11,8	308,2	174,2	4,6
Italiya	-	-	-	34,7	121,7	3,2
Qıtay Xalıq Respublikası	51,0	53,0	1,0	-	-	-

*- summadan

TOQIMASHILIQ ÓNIMLERI EKSPORTI

Toqımashılıq ónimleri eksporti kóleminiń ósiwi tikkeley paxta shiyki zati ornına tayar ónim islep shıǵarıw hám qosımsha qun jaratıw maqsetinde ámelge asırılǵan reformalardıń nátiyjesi ekenin kóriw múmkin. Atap aytqanda, usı jilda 23 856,9 mıń AQSh dollarlıq toqımashılıq ónimleri eksporti ámelge asırılıp, ulıwma eksporttıń 10,8 % in quradı hám ótken jılǵa salıstırǵanda 66,5 % ke ósti.

Eksport qilingan toqimashılıq ónimleri quramında paxtadan iyirilgen jip (98,4 %) hámde jipek hám jipek ónimleri (0,4 %) tiykarǵı úlesti iyelegen. Jil basınan 12 túrdegi toqimashılıq ónimleri dúnyanıń 8 mámleketine eksport qılındı.

Respublikanıń toqimashılıq sanaatın diversifikaciya qılıw hám tayar ónimler eksportın xoshametlew boyınsha ámeliy isler nátiyjesinde, mámleketimizdiń usı saladaǵı potentsialı asıp barmaqta.

TOQIMASHILIQ ÓNIMLERI EKSPORTI DINAMIKASI
(yanvar-iyun, miń AQSh dollari)

Tovar nomi	2019- y.	2020- y.	2021- y.
 Paxtadan iyirilgen jip	10 535,3	14 274,7	23 583,5
 Jipek hám jipek ónimleri	380,6	87,6	91,9
 Naǵıslı gezleme	-	-	156,7
 Basqa toqimashılıq ónimleri	-	16,3	75,0
 Tayar trikotaj hám tigiwshilik kiyimleri	-	-	14,0
 Paxta ónimleri	9,0	41,0	41,6
 Paxtadan gezlemeler	-	-	-

Toqimashılıq ónimleriniń eń úlken úlesi Qıtay Xalıq Respublikası (13 806,9 miń AQSh dollari – 57,6 %), Rossiya Federaciyası (4 500,5 miń AQSh dollari – 18,8 %) hám Túrkiya (3 805,0 miń AQSh dollari – 15,9 %) mámleketleri úlesine tuwra keldi.

AYIRIM TOQIMASHILIQ ONIMLERI EKSPORTI
(yanvar-iyun, mln AQSh dollari)

MAMLEKETLER KESIMINDE TOQIMASHILIQ ONIMLERI EKSPORTI
DINAMIKASI
(yanvar-iyun, mln AQSh dollari)

Mámleketler	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Qıtay Xalıq Respublikası	7 600,4	5 727,4	13 806,9
Rossiya Federaciyası	1 911,4	3 814,5	4 500,5
Túrkiya	992,4	4 105,6	3 805,0
Qırǵız Respublikası	-	455,0	1 993,3
BAÁ	-	57,3	193,1
Portugaliya	190,2		90,3
Pakistan	-	-	84,5
Hindistan	-	87,6	36,6
Polsha	53,3	172,1	-

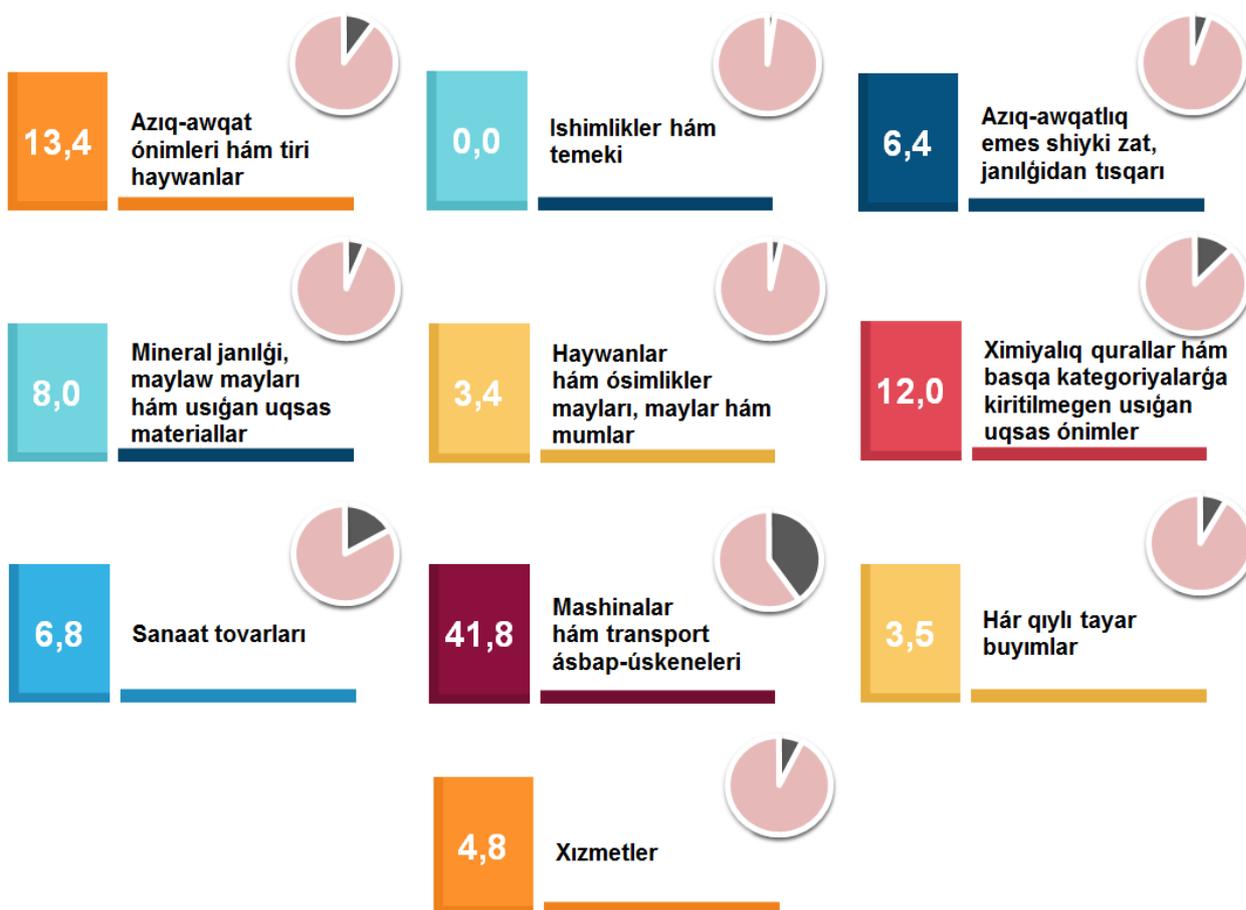
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ IMPORTI (2021- jil yanvar-iyun)

2021- jıldıń yanvar-iyun aylarında import kólemi 106,1 mln. AQSh dolların hám ótken jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 127,5 % ti quradı.

Import quramında eń úlken úles, mashinalar hám transport ásbap-úskenerleri (41,8 %), azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar (13,4 %) hámde ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler (12,0 %) esabına tuwrı keldi.

XSSK BÓLIMI BOYINSHA IMPORT QURAMI (2021- jil yanvar-iyun, úlesi, % te)

Tovarlar importı dinamikası analizine kóre, 2021- jıldıń yanvar-iyunda import qılınǵan tovarlar kólemi, ótken jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda

22,9 mln. AQSh dollarğa kóbeydi hám 106,1 mln. AQSh dollardı quradı. Xızmetler importı bolsa 5,1 mln. AQSh dollarğa jetti.

**ĞMDA HÁM BASQA SÍRT EL MÁMLEKETLERINEN
IMPORT QURAMÍ
(2021- jil yanvar-iyun)**

Quramı	Jámi			ĞMDA mámleketleri			Basqa mámleketler		
	miń AQSh dolları	ótken jilğa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dolları	ótken jilğa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dolları	ótken jilğa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te
Jámi import	106 088,6	127,5	100,0	32 919,5	115,7	100,0	73 169,1	133,6	100,0
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	14 215,9	126,9	13,4	10 577,9	113,8	32,1	3 638,0	190,3	5,0
Ishimlikler hám temeki	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Azıq-awqat emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	6 795,4	84,5	6,4	6 759,6	86,6	20,5	35,7	15,1	0,0
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	8 459,0	187,6	8,0	3 564,8	208,0	10,8	4 894,2	175,1	6,7
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	3 632,7	146,6	3,4	3 632,7	146,6	11,0	-	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	12 712,6	86,7	12,0	1 403,2	196,8	4,3	11 309,4	81,1	15,5
Sanaat tovarları	7 163,8	182,2	6,8	4 538,3	212,2	13,8	2 625,5	146,4	3,6
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri	44 319,8	169,6	41,8	779,1	21,7	2,4	43 540,7	193,2	59,5
Hár qıylı tayar buyımlar	3 693,3	52,4	3,5	158,4	38,4	0,5	3 534,9	53,3	4,8
Xızmetler	5 096,1	98,2	4,8	1 505,4	494,3	4,6	3 590,7	73,5	4,9

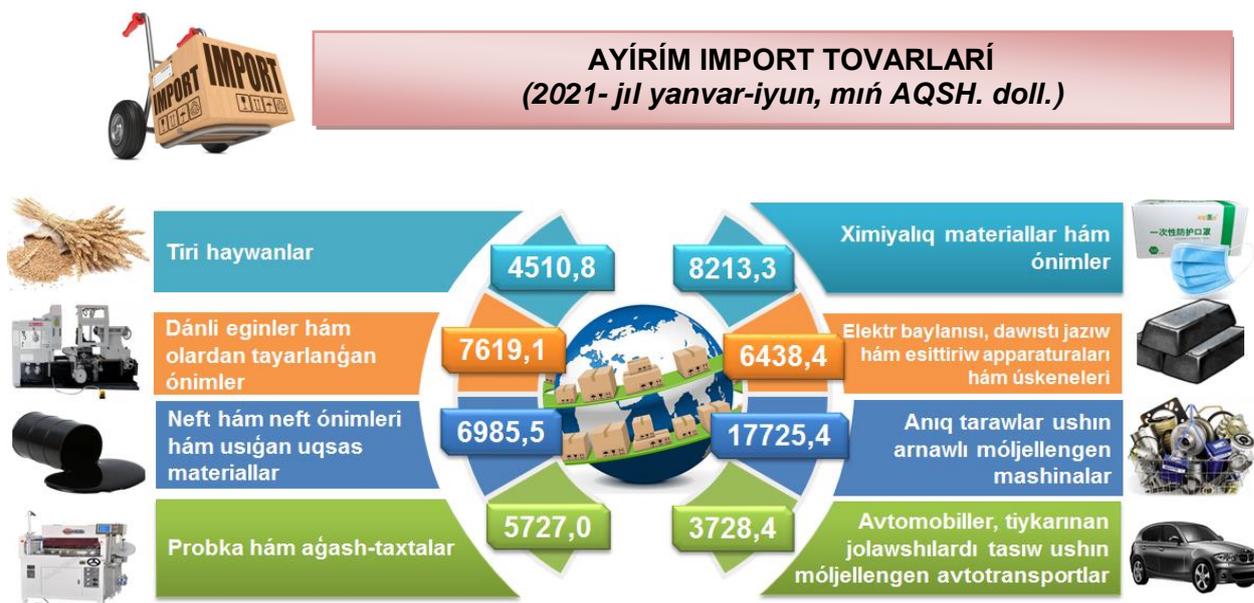
Ağımdağı dáwirde import qılınğan tovarlar hám xızmetler quramınıń analizi sonı kórsetti, 2019- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar importınıń úlesi 8,5 % ten 13,4 % ke ósti, mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri 52,8 % ten 41,8 % ke, hár qıylı tayar buyımlar úlesi bolsa 11,0 % ten 3,5 % ke kemeydi.

**IMPORT QURAMÍ DINAMIKASI
(2021- jil yanvar-iyun, úlesi, % te)**

XSSK quramı	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Jámi import	100,0	100,0	100,0
sonıń ishinde:			
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	8,5	13,5	13,4
Ishimlikler hám temeki		-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqari	6,4	9,7	6,4
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	2,7	5,4	8,0
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	1,0	3,0	3,4
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵar uqsas ónimler	9,1	17,6	12,0
Sanaat tovarları	4,4	4,7	6,8
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri	52,8	31,4	41,8
Hár qıylı tayar buyımlar	11,0	8,5	3,5
Xızmetler	4,1	6,2	4,8

Xizmetler importiniń analizi sonı kórsetti, 2021- jıldıń yanvar-iyun aylarında 2020- jıldıń yanvar-iyun aylarına salıstırǵanda jámi importtaǵı úlesi 6,2 % ten 4,8 % ke kemeydi.

**XSSK BOYINSHA IMPORT QILINǴAN AYIRIM TÜRDEGI
ÓNIMLER QURAMI
(2021- jil yanvar-iyun)**

Ónim atı	Miń AQSh dollari	ózgeriw pátleri, % te
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Dánli eginler hám olardan tayarlanǵan ónimler	7 619,1	105,4
Tiri haywanlar	4 510,8	199,6
Kofe, shay, kakao, ziravarlar hám olardan tayarlanǵan ónimler	39,8	66,3 b.
Palız hám miyweler	60,9	112,4
Gósh hám gósh ónimleri	276,0	902,0
Sút ónimleri hám qus máyekleri	24,1	3,2
Balıq (teńiz sút emiziwshileri bolmaǵan), qısqıshbaqasimanlar, mollyuskalar hám suwda júziwshi omırtqasızlar hám olardan tayarlanǵan yarım tayar ónimler	333,5	458,7
Hár qıylı azıq-awqat ónimleri hám preparatlar	107,6	179,3
Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler	-	-

Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı		
Probka hám aǵash-taxtalar	5 727,0	73,4
Metall rudaları hám metall bólekleri	-	-
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	1 023,9	6,1 b.
Tóginler ushın shiyki zat hám mineral shiyki zat	-	-
May alınatuǵın tuqımlar hám miyweler	-	-
Toqımashılıq ónimler	5,3	11,6
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar	6 985,5	184,7
Kómir, koks hám briketler	1 459,7	200,4
Tábiyiy yaki jasalma gaz	13,7	-
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám muımlar		
Ósimlik mayları	3 632,7	146,6
Haywan hám ósimlik mayları	-	-
Haywanlar mayları	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	1 168,4	153,1
Boyaytuǵın hám terini iyleytuǵın zatlar hám boyawlar	74,1	136,5
Ximiyalıq materiallar hám ónimler	8 213,3	77,1
Organikalıq ximiya zatları	3 181,2	128,5
Birlemshi formada bolmaǵan plastmassalar	476,2	156,7
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar	67,3	14,0
Éfir mayları, rezinoıdler jáne parfyumeriya; dáretxana quralları	8,2	7,9
Sanaat tovarları		
Shoyın hám polat	778,1	167,9
Rezina buyımları	244,9	345,9
Metallardan tayarlanǵan buyımlar	741,6	115,1
Toqımashılıq iyirilgen jibi, gezlemeler, tayar buyımlar hám usıǵan uqsas ónimler	88,7	218,5
Ruda bolmaǵan qazılmalardan tayarlanǵan ónimler	597,0	86,5
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tısqarı)	4 677,9	392,5
Qaǵaz, karton hám qaǵaz massası, qaǵaz yaki kartonnan tayarlanǵan buyımlar	33,2	105,7
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi		
Energiya generatorı mashinaları hám ásbap-úskeneder	8 282,0	70,4 b.
Anıq tarawlar ushın arnawlı móljellengen mashinalar	17 725,4	198,6

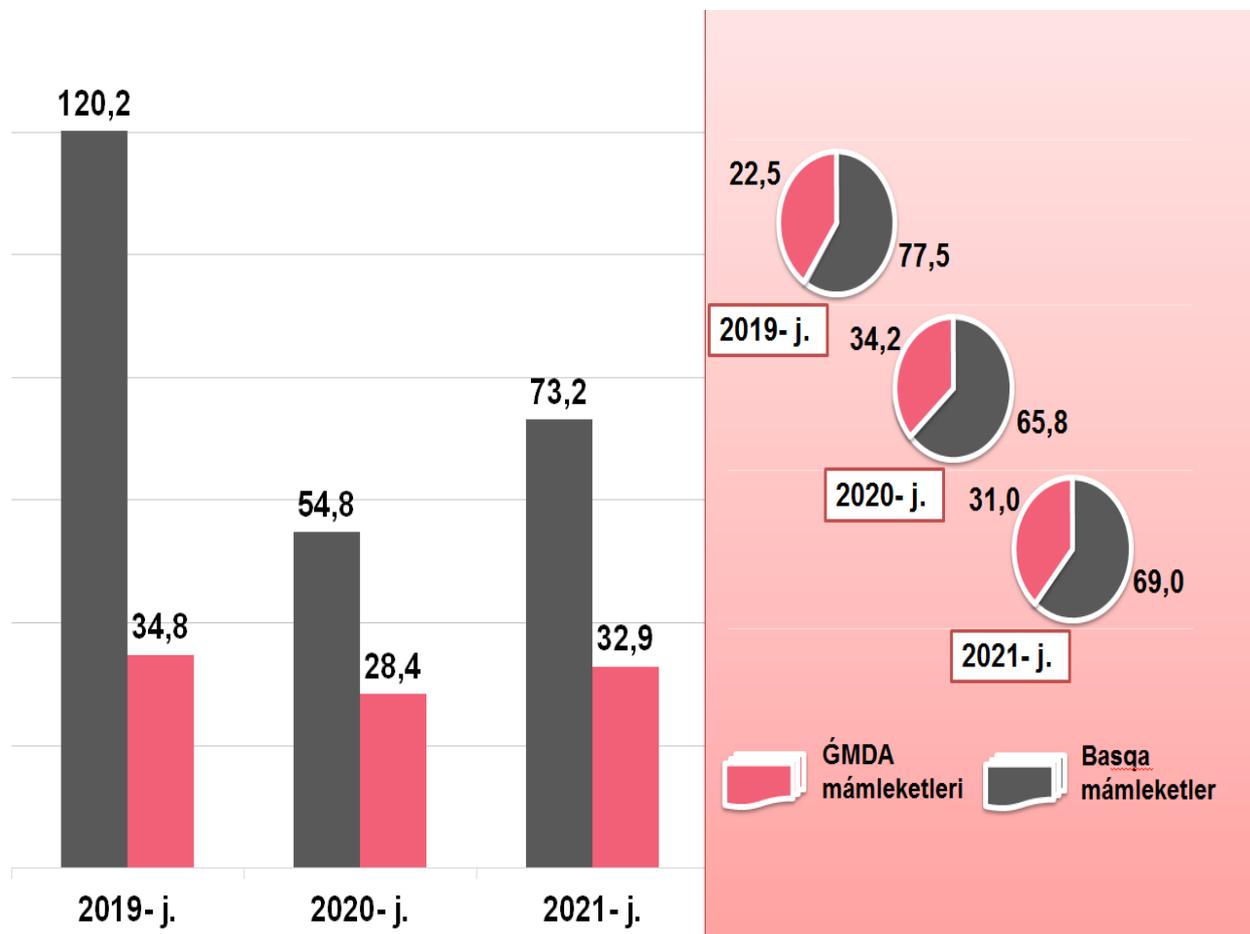
Sanaat ushın arnawlı bolmağan mashinalar hám ásbap-úskeneler hám olardıń detalları	6 552,2	121,2
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri	1 490,2	59,7
Elektr baylanısı, dawıstı jazıw hám esittiriw apparaturaları hám úskeneleri	6 438,4	109,4
Metallardı qayta islew mashinaları	57,9	21,3
Kantselyariya mashinaları hám maǵlıwmatlardı avtomatikal'q ráwishte qayta islew ushın ásbap-úskeneler	45,3	20,4
Avtomobiller	3 728,4	144,4
Hár qıylı tayar buyımlar		
Hár qıylı tayar buyımlar	165,2	55,1
Arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları	1 471,7	2,7 b.
Bloklı binalar, suw ótkiziw, kanalizatsiya ısıtıw hám jaqtılandırıw úskeneleri ushın armatura hám bekkemlew maslamaları	1 994,0	32,2
Ayaq-kiyim	1,5	60,0 b.
Kiyim-kenshekler hám kiyim-kenshek buyımları	32,0	32,0 b.
Mebel hám onıń bólekleri, jatarjay buyımları, matraslar, matraslar ushın tirgekler, kópshikler hám usıǵan uqsas tigilgen mebel	23,2	169,3
Fotografiyalıq apparatura, úskene, isletiletuǵın materiallar hám optikalıq buyımlar, basqa jerde klassifikaciyanbaǵan; saatlar	5,6	2,5 b.
Xızmetler		
Basqa is boyınsha xızmetler	2 707,7	62,4
Transport xızmetleri	87,4	152,5
Texnikalıq xızmet kórsetiw hám ońlaw xızmetleri	1 728,9	5,5 b.
Finanslıq xızmetler	572,0	118,0

Hár qıylı tayar buyımlar importı kólemleriniń kemeyiwine bloklı binalar, suw ótkiziw, kanalizatsiya ısıtıw hám jaqtılandırıw úskeneleri ushın armatura hám bekkemlew maslamaları (67,8 % ke páseygen), hár qıylı tayar buyımlar (44,9 % ke páseygen) importınıń kemeyiwine tásir qılǵan.

Azıq-awqat emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı importınıń kemeyiwine bolsa, probka hám aǵash-taxtalar (26,6 % ke páseygen) importınıń kemeygenligi tikkeley tásir etken.

ÓMDA HÁM BASQA SÍRT EL MÁMLEKETLERINEN TOVAR HÁM XÍZMETLER IMPORTI KÓLEMLERI DINAMIKASI
(yanvar-iyun, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

Esabat dáwiri juwmaqlarına kóre, import boyınsha sherik mámleketler arasında Rossiya Federaciyası ulıwma import kóleminde 16,7 % úlesi menen Qıtay Xalıq Respublikasın (16,2 %) artta qaldırğan halda birinshi orındı iyeledi.

2021- jıldıń yanvar-iyun ayları juwmağı boyınsha Qaraqalpaqstan Respublikası tárepinen 41 mámleket penen tovarlar hám xızmetler importı ámelge asırıldı.

**TOVAR HÁM XÍZMETLER IMPORTINDAGÍ JIGIRMA IRI
SHERIK MÁMLEKETLER
(yanvar-iyun)**

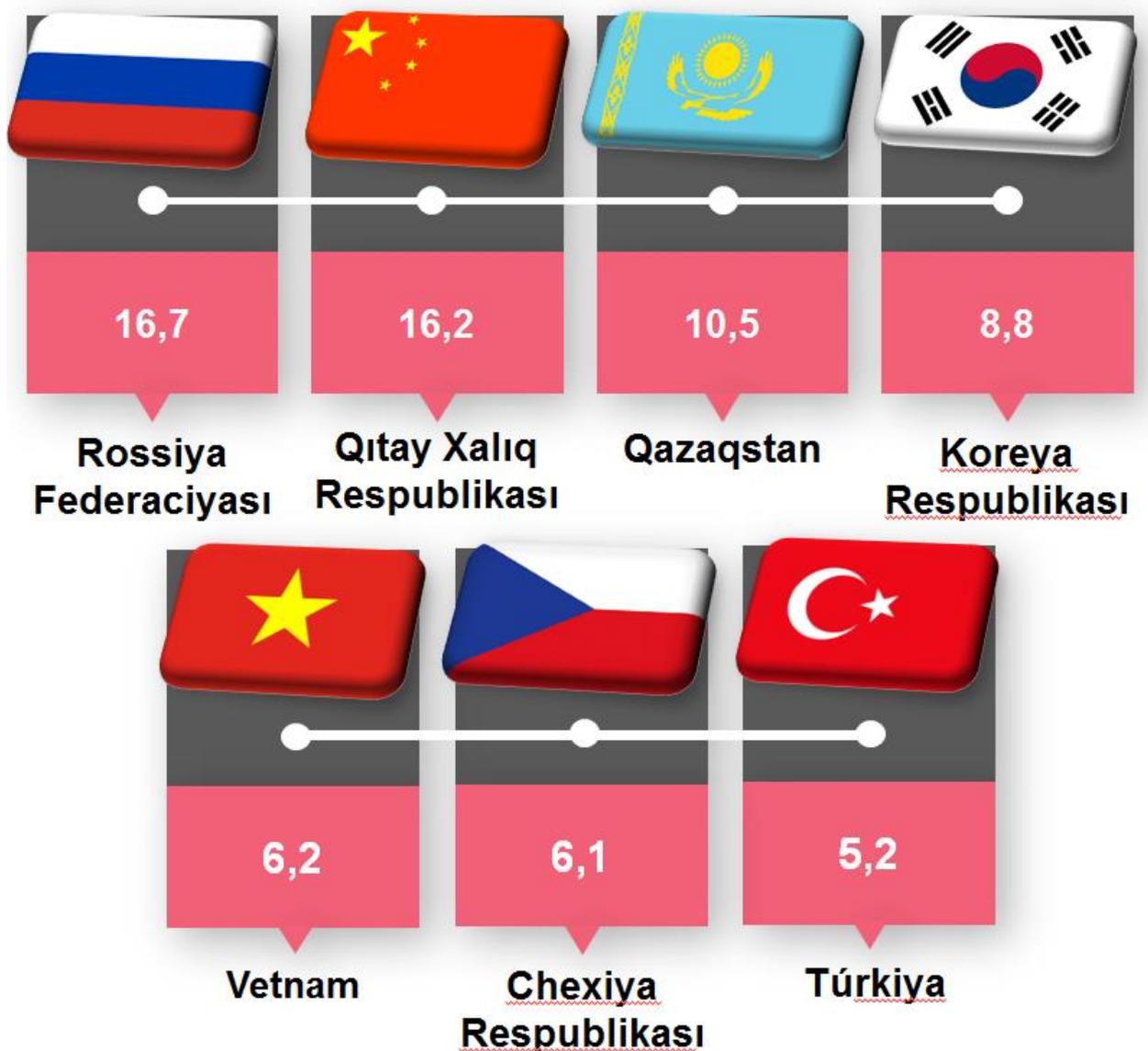
Mámleket atı	mıń AQSH dollari		ósım pátı, % te		ornı	
	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.
Rossiya Federaciyası	17581,5	17686,3	107,4	100,6	1	1
Qıtay Xalıq Respublikası	17573,8	17239,1	39,5	98,1	2	2
Qazaqstan	8136,2	11178,8	61,3	137,4	4	3
Koreya Respublikası	16781,5	9381,4	77,1	55,9	3	4
Shveciya	134,7	8690,5	169,1	6454,0		5
Vetnam	5927,3	6532,7	89,4	110,2	5	6
Chexiya Respublikası	118,5	6483,5	16,2	5473,0		7
Túrkiya	855,0	5559,5	6,0	650,3	12	8
Germaniya	511,7	5017,7	23,7	980,7		9
BAÁ	227,3	3088,4	18,7	1358,5		10
Qırǵız Respublikası	847,5	1908,4	239,9	225,2	13	11
Latviya	2191,1	1631,2	95,4	74,4	6	12
Iran	1015,5	1415,4	29,1	139,4	8	13
Niderlandiya	177,6	1180,9	21,2	665,0		14
Túrkménistan	827,9	1155,0	33,0	139,5	14	15
Vengriya	234,4	792,4	40,8	338,0		16
Polsha	932,5	715,1	47,1	76,7	10	17
Belgiya	1270,5	661,8	101,1	52,1	7	18
Franciya		658,4	-	-		19
Ukraina	139,0	619,0	947,4	445,3		20

Sonı aytıw kerek, Chexiya Respublikası, Germaniya, BAÁ, Túrkménistan, Niderlandiya, Franciya hám Belgiya kibi mámleketler Qaraqalpaqstan Respublikasına tovar hám xızmetler importındaǵı iri sherik mámleketlerdiń birinshi jigirmalıǵına kirdi.

Jeti iri sherik mámleketler (Rossiya Federaciyası, Qıtay Xalıq Respublikası, Qazaqstan, Chexiya Respublikası, Koreya Respublikası, Túrkiya hám Germaniya) jámi importtıń 72,8 % úlesin quradı, bul 77,2 mln. AQSh dolların quradı.

RESPUBLIKA IMPORTINDA TIYKARĞI
SHERIK MÁMLEKETLERDIN ÚLESİ
(2021- jil yanvar-iyun, % te)

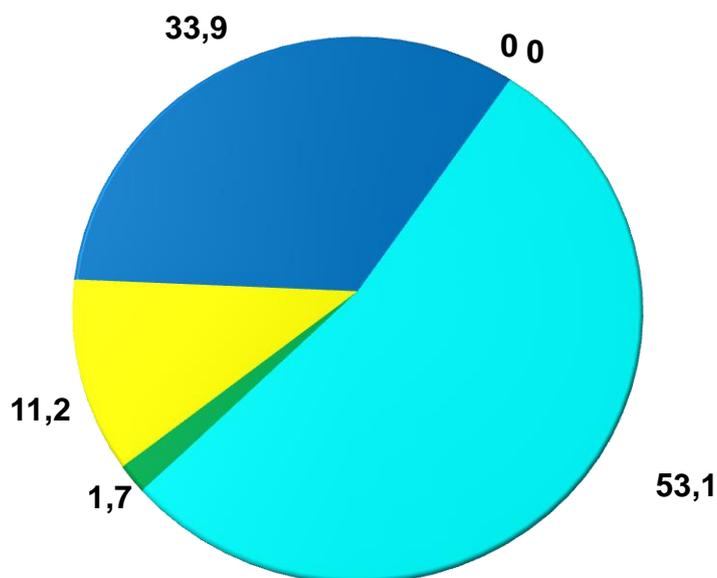

Respublikadağı investiciyalıq ortalıqtıń jaqsılanǵanı sayın hám usı salada ámelge asırılǵan reformalar nátiyjesinde mashina hám úskeneler, sonday-aq, olardıń bólekleri importınıń ósiwi tábiǵiy. Sonday qılıp, Qıtay Xalıq Respublikası,

Koreya Respublikasi, Rossiya Federaciyasi, Qazaqstan tárepinen kiritilgen úlken kólemdegi investiciyalar nátiyesinde, ónimler importı kóleminde usı mámleketlerdiń joqarı úlesi saqlanıp qalmaqta.

XİZMETLER IMPORTI QURAMI
(2021- jil yanvar-iyun, úlesi, % te)

- Transport xızmetleri
- Saparlar (turizm)
- Finanslıq xızmetler
- Texnikalıq xızmet kórsetiw hám ońlaw xızmetleri
- Basqa is boyınsha xızmetler

2021- jıldıń yanvar-iyun ayları juwmaǵı menen xızmetler importı kólemi 5 096,1 mıń AQSh dolların yaki jámi import kóleminiń 4,8 % in quradı hám ótken jılǵa salıstırǵanda 1,4 % ke túsken. Xızmetler importı quramınıń tiykarǵı úlesi texnikalıq xızmet kórsetiw hám ońlaw xızmetleri (53,1 %) hám basqa is boyınsha xızmetler (33,9 %) den ibarat boldı. Sonday-aq, finanslıq xızmetler (11,2 %) hám transport xızmetleri (1,7 %) quradı.

Sırtqı ekonomikalıq baylanıslar hám sawda statistikasınıń bólimi
Tel.: (61) 224-92-06